

Oczko wodne

W niewielkim zagłębieniu terenu, przez które przepływa strumyk odprowadzający wody z niszy źródłiskowej, powstało niewielkie (580 m²) oczko wodne. Kwitnie w nim bogate życie.

Z roślin wodnych występują: glony nitkowate, rzęsa drobna, okrzemka bażeniowa, a brzozy porastają: tatarak, trzcina pospolita, żabieniec babka wodna, pałka szerokolistna, kosaciec żółty, jaskier jadowity i inne. Wśród fauny bezkręgowców uważny obserwator dostrzeże w toni wodnej: nartniki, kielże, ślimaki, płoszczyce, topielice, wiosłarki, a także liczne larwy ochołkowatych, jętek, ważek i sieciarek. Z kręgowców występują ryby: karasie, liny, szczupaki i inne. Można też zaobserwować płazy: kumaka nizinny i traszkę zwyczajną, oraz żaby: jeziorkową, trawną i moczarną, a w okresie wiosennym ich kijanki w różnych stadiach rozwoju. Z gadów spotyka się polującego na żaby zaskrońca, jaszczurki: zwinkę i żyworodną oraz padalca. Niekiedy swoje gniazdo założy kaczka krzyżówka. W marcu 2003 roku zaobserwowany został rząsorek rzeczek, chroniony ssak owadożerny.

Oczko wodne

Las liściasty na przykładzie łęgu wiązowo-jesionowego

W dolinie rzeczki Dusocinki, na glebach określanych jako czarne ziemie, wykształcił się wąski pas łęgu wiązowo-jesionowego (*Ficario-Ulmetum campestris* KNAPP 1942).

W drzewostanie panują charakterystyczne dla zespołu olcha czarna i jesion wyniosły. W warstwie krzewów licznie występuje czerecha pospolita oraz pojedynczo trzmielina europejska, bez czarny i dereń świda. Wczesną wiosną zakwitają, tworząc „żółte dywany”, ziarnopłon wiosenny, śledzienica skrętałistna oraz złoc żółta. W tym samym czasie spotyka się również bardzo dekoracyjne kwiatostany lepiężnika różowego, często przysypane spóźnionym śniegiem. Latem całą powierzchnię opanowują bujnie rosnące wysokie pokrzywy, przytulia czepna, niecierpek pospolity oraz olbrzymie liście lepiężnika różowego, stanowiące przysmak ślimaków. W miejscach wypływu źródeł wykształciły się niewielkie płyty zespołu roślinnego, określanego jako łęg jesionowo-olszowy (*Circaeo-Alnetum* OBERD 1953), którego charakterystyczną cechą jest występowanie kęp roślinności, złożonych z: pokrzywy, przytuli czepnej, wiechlina zwyczajnej, psianki słodkogórz, ostrożnia warzywnego, obrastających wywyższone karpy starych olch, oraz niżej położonych mikrosiedlisk silnie wilgotnych, gdzie między innymi rosną: karbieńiec pospolity, przetacznik bobowiczek, niezapominajka błotna.

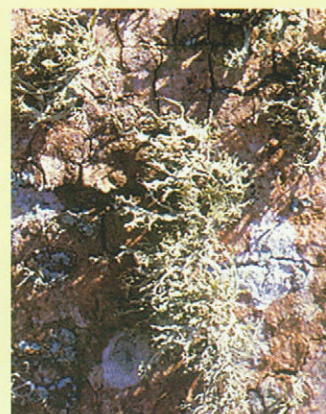
Porosty

Porosty rosną wszędzie, gdzie tylko możliwe jest życie: na nagich skałach i kamieniach, na korze drzew, na odkrytej glebie, a także w wodach, głównie w czystych, górskich potokach oraz górskich stawach.

Sprawiają wrażenie jednej rośliny, w rzeczywistości jednak stanowią ściśle połączenie strzępek grzyba oraz komórek glonu. Głon porostowy (jednokomórkowa lub nitkowata zielenica albo sinica) przeprowadza fotosyntezę, zaopatrując obu partnerów w składniki pokarmowe (asymilaty). Grzyb (workowiec) natomiast dostarcza wodę z solami mineralnymi oraz zabezpiecza glon przed wysychaniem. Porosty są odporne na skrajnie niesprzyjające warunki wilgotnościowe i temperaturę. Poddają się jednak w obliczu silnego zanieczyszczenia powietrza pyłami i gazami przemysłowymi, zwłaszcza SO₂. Im czystsze powietrze, tym więcej gatunków porostów można spotkać – ta cecha umożliwia wykorzystanie ich do oceny stopnia zanieczyszczenia atmosfery. Najwrażliwsze na zanieczyszczenia są porosty krzaczkowe, głównie brodaczkę, nieco odporniejsze są porosty listkowe, a najodporniejsze – porosty skorupaste. W ostatnich latach ilość porostów zmniejsza się z powodu obumierania jesionów.

Śnieżyczka przebiśnieg

Porost krzaczkowy

Gleba

Gleba jest mieszaniną związków mineralnych pochodzących z wietrzenia skał oraz substancji organicznych, powstających z biologicznego rozkładu obumarłych roślin i zwierząt, które systematycznie opadając na dno lasu, tworzą ściółkę leśną.

Ściółka jest źródłem materii organicznej, odkładanej w postaci próchnicy, która powstaje w wyniku skomplikowanych procesów biologicznych i chemicznych. Opadłe z drzew liście najpierw są rozdrabniane przez zwierzęta zwane destruentami. Wśród nich można wymienić: stawonogi, ślimaki i skoczogony, których w 1 m³ gleby są setki tysięcy. Rozdrobnioną masę organiczną zajmują się następnie dżdżownice i wazonkowce. Przy stosunkowo niewielkim zagęszczeniu dżdżownic (30 000 na 1 ha) są one w stanie przetrawić 1,5 tony liści rocznie – wymieszać je w przewodach pokarmowych z cząstkami gleby, wydając następnie w ilości 25 ton odchodów (próchnicy) w przeliczeniu na 1 ha/rok. Zgromadzona w próchnicy materia organiczna podlega następnie procesowi mineralizacji, przechodząc przez łańcuchy troficzne bakterii, promieniowców i grzybów.

W lasach przeważają gleby słabe, ponieważ te najżyźniejsze przekształcone zostały w pola uprawne i łąki. W Nadleśnictwie Jamy wyróżnionych zostało 21 typów gleb. Najczęściej spotykane są gleby rdzawe, zajmują one 62% powierzchni. Ponadto występują m.in.: gleby płowe (7,13%), brunatne właściwe (6,16%), deluwialne (4,08%), bielico-we (3,84%), słabo wykształcone (3,28%) i torfowe (3,22%).